

DECIZIE

30 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Victor Burduh

examinând recursul depus de Igor Dodon, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov,

în cauza de contencios administrativ, la cererea depusă de Igor Dodon privind constatarea faptului implicării în campania electorală pentru alegerile prezidențiale din 01 noiembrie 2020 și 15 noiembrie 2020,

împotriva încheierii din 17 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a fost declinată competența de la examinarea cauzei în favoarea Curții de Apel Chișinău și a încheierii din 20 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care acțiunea în contencios administrativ a fost declarată inadmisibilă,

c o n s t a ț ă :

La 16 noiembrie 2020, Igor Dodon, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov, prin intermediul poștei electronice, a expediat în adresa Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cerere cu privire la constatarea faptului implicării în campania electorală pentru alegerile prezidențiale din 01 noiembrie 2020 și 15 noiembrie 2020 a persoanelor străine, și anume a Președintelui României – Klaus Iohannis, Prim-ministrului României – Ludovic Orban, Președinta formațiunii „Uniunea Creștin Democrată din Germania” – Annegret Kramp-Harrenbauer (f.d. 2-3, 4-6).

Prin încheierea din 17 noiembrie 2020 Judecătoria Chișinău, sediul Centru și-a declinat competența de la examinarea cauzei în favoarea Curții de Apel Chișinău (f.d. 16-17).

Prin notificarea din 19 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, reclamantului Igor Dodon s-a acordat termen până la data de 19 noiembrie 2020, ora 16.00, pentru înlăturarea neajunsurilor la acțiunea înaintată și anume, concretizarea pretențiilor formulate în acțiune precum și indicarea părților/pârâților la proces împotriva cărora înaintează acțiunea (f.d. 23, 24-25).

La 19 noiembrie 2020, ora 13.07, ca răspuns la notificare în instanța de judecată a parvenit cererea lui Igor Dodon, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov, privind imposibilitatea de a lichida neajunsurile invocate întrucât reclamantul a depus acțiune în instanța de judecată de drept comun – Judecătoria Chișinău, sediul Centru

privind constatarea faptelor cu valoare juridică, care arbitrar și neîntemeiat și-a declinat competența în conformitate cu prevederile art. 72 alin. (3) Cod electoral, în cazul dat fiind intentată o altă acțiune, față de care nu sunt aplicabile prevederile menționate (f.d. 26-27).

Prin încheierea din 20 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău acțiunea înaintată de Igor Dodon a fost declarată inadmisibilă, din motivul neînlăturării neajunsurilor indicate în notificarea din 19 noiembrie 2020 (f.d. 28-31).

La 21 noiembrie 2020, Igor Dodon, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov, a depus recurs, solicitând casarea încheierii emise de Judecătoria Chișinău, sediul Centru prin care a fost declinată competența spre altă judecătorie, casarea încheierii emise de Curtea de Apel Chișinău prin care s-a reținut spre examinare acțiunea înaintată și prin care s-a declarat inadmisibilă acțiunea, soluționarea conflictului de competență jurisdicțională, cu remiterea cauzei intentate la Judecătoria Chișinău, sediul Centru pentru a fi examinată în fond (f.d. 34-38).

În motivarea recursului a invocat că petiționarul a depus acțiune în Judecătoria Chișinău, sediul Centru cu solicitarea de a constata fapte cu valoare juridică, care din motive arbitrare și neîntemeiate și-a declinat competența în temeiul art. 72 alin. (3) Cod electoral, care nu este aplicabil cazului, iar Curtea de Apel Chișinău a reținut cauza spre examinare în ordinea contenciosului administrativ.

Prin urmare, consideră că instanța de fond neîntemeiat a declinat competența Curții de Apel Chișinău, pe de o parte, fiind depusă acțiune în temeiul art. 281-284 Cod de procedură civilă, astfel fiind respectată competența judecătoriei de drept comun, pe de altă parte, declinarea competenței Curții de Apel Chișinău, reprezintă o soluție vădit arbitrară neargumentată juridic or, Curtea de Apel Chișinău soluționează cauzele ca instanță de fond față de hotărârile și acțiunile Comisiei Electorale Centrale și ale Consiliului Audiovizualului, ce nu este aplicabil cazului.

A menționat că nu este justificată reținerea cauzei în ordinea contenciosului administrativ, or reclamantul nu a contestat acțiunile sau hotărârile unei autorități publice, dar constatarea unor fapte cu valoare juridică.

Ulterior, Curtea de Apel Chișinău prin notificarea comunicată recurentului a solicitat înlăturarea neajunsurilor de formă a cererii de chemare în judecată, în ceea ce privește identificarea (autorității publice) și probarea respectării căii prealabile în cazul în care este stabilită de lege. Ca răspuns la notificare, a fost expediată o explicație, prin care s-a evidențiat faptul că instanța de fond neîntemeiat a declinat competența, iar reclamantul este în imposibilitate să înlătore neajunsurile invocate de Curtea de Apel Chișinău în notificare or, a fost intentată altă acțiune față de care nu sunt aplicabile prevederile menționate.

Instanța de apel a ignorat cele relatate și a calificat, ca nefiind înlăturate neajunsurile invocate, declarând acțiunea drept inadmisibilă.

Recurentul nu este de acord cu încheierile emise, le califică drept arbitrare și ilegale, solicitând casarea acestora. Consideră că prin emiterea încheierilor contestate i-a fost îngrădit dreptul de acces liber la justiție prevăzut de art. 5 din Codul de procedură civilă și dreptul la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 CEDO.

În conformitate cu art. 74 alin. (6) din Codul electoral, împotriva hotărârii instanței de judecată poate fi depus un apel în termen de o zi de la pronunțare, iar împotriva deciziei instanței de apel – un recurs în termen de o zi de la pronunțare.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 20 noiembrie 2020. Astfel, recursul depus de Igor Dodon, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov, la 21 noiembrie 2020, este în termen.

În conformitate cu art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

În prezenta cauză instanța nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs.

Examinând recursul, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie de respingere a recursului.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că obiectul recursului vizează legalitatea încheierii din 20 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care acțiunea înaintată de Igor Dodon cu privire la constatarea faptului implicării în campania electorală pentru alegeri prezidențiale din 01 noiembrie 2020 și 15 noiembrie 2020 a fost declarată inadmisibilă în temeiul prevederilor art. 207 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ, cât și încheierii din 17 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru prin care a fost declinată competența de examinare a cererii depuse de avocatul Nicolae Fomov, în interesele lui Igor Dodon, cu transmiterea cererii către Curtea de Apel Chișinău, pentru examinare, conform competenței jurisdicționale materiale.

Totodată, din motivarea actului judecătoresc ce constituie obiectul prezentului recurs, se desprinde că acțiunea înaintată nu corespunde exigențelor legale, iar reclamantul nu a înlăturat neajunsurile invocate de către instanță, deși la data de 19 noiembrie 2020, a expediat în adresa instanței răspuns la notificare, exprimându-și în acel răspuns doar dezacordul cu soluția Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 28-31).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că încheierile reurate sunt adoptate în conformitate cu normele de drept procedural care reglementează acțiunile instanțelor de judecată la acea fază a procesului, pornind de la următoarele.

Colegiul reține că potrivit art. 189 alin. (1) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Conform art. 207 alin. (1) din Codul administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ.

În corespundere cu alin. (2) lit. h) din același articol, acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și (2) și art. 212 alin. (1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

Art. 211 alin. (1) din Codul administrativ, prevede că în cererea de chemare în judecată se indică instanța la care a fost depusă; numele și prenumele sau denumirea reclamantului, domiciliul sau sediul acestuia; dacă reclamantul este o persoană juridică, se indică datele bancare și codul fiscal; numele și prenumele reprezentantului legal sau împuternicit și adresa lui, în cazul în care cererea se depune de un reprezentant; denumirea pîrîtului în calitate de autoritate publică și sediul acesteia; pretențiile reclamantului; circumstanțele de fapt și de drept pe care reclamantul își întemeiază pretenția; enumerarea tuturor probelor pe care reclamantul le deține și le poate prezenta; datele despre respectarea procedurii prealabile, dacă o astfel de procedură este prevăzută de lege.

Conform art. 213 din Codul administrativ, dacă cererea de chemare în judecată nu corespunde prevederilor art. 211 alin. (1) și (2) și ale art. 212 alin. (1), judecătorul stabilește reclamantului un termen pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă reclamantul a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanță, cererea se consideră depusă la data inițială.

La rîndul său, art. 216 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, prescrie că pentru pregătirea dezbaterilor judiciare, judecătorul sau, în cazul instanței colegiale, judecătorul raportor efectuează următoarele acțiuni: efectuează orice alte acte de procedură necesare pentru examinarea cauzei de contencios administrativ, după posibilitate într-o singură ședință de judecată.

Potrivit art. 219 alin. (2) din Codul administrativ, instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Analizând acțiunea în contencios administrativ, Curtea de Apel Chișinău a constatat că reclamantul Igor Dodon urma să invoce în cererea depusă pretenții clare, precum și să indice participanții/pârâții la proces împotriva cărora înaintează acțiunea.

În rezultat, instanța a stabilit termen reclamantului, până la data de 19 noiembrie 2020, ora 16.00, pentru prezentarea cererii de concretizare a pretențiilor din acțiune și indicarea participanților la proces (f.d. 23).

Notificarea respectivă a fost expediată în adresa reclamantului Igor Dodon prin intermediul poștei electronice la 19 noiembrie 2020, ora 09.22, iar la ora 09.23 de către reclamant a fost confirmată recepționarea mesajului (f.d. 24-25).

În pofida faptului recepționării notificării Curții de Apel Chișinău, reclamantul nu a înlăturat neajunsurile invocate de către instanță, însă la 19 noiembrie 2020, ora 13.07 a expediat în adresa instanței un răspuns la notificare, exprimându-și doar dezacordul cu încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a fost declinată competența la examinarea prezentei cauze (f.d. 26, 27).

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ constată că în termenul stabilit de instanța de judecată, reclamantul Igor Dodon, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov, nu a înlăturat neajunsurile indicate, ceea ce în mod justificat a generat declararea inadmisibilității acțiunii.

Or, așa cum în mod corect a reținut Curtea de Apel Chișinău, reclamantul nu a acționat cu diligență în vederea realizării eficiente a dreptului său de acces la justiție, acestuia revenindu-i obligația pozitivă de a înlătura neajunsurile acțiunii în termenul limită acordat de instanță, fapt ce la caz nu a fost realizat.

În context, este de notat că potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, participanții procesului de judecată urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale, pe când la caz reclamantul a demonstrat o neglijență a drepturilor sale procedurale, prin urmare instanța nu poate accepta o asemenea omisiune or, aceasta contravine legislației naționale și internaționale.

Sub acest aspect, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ remarcă și faptul că reclamantul Igor Dodon, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov, avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile sale de acces la instanță, fapt ignorat, care în consecință a generat inadmisibilitatea acțiunii.

Argumentul recurentului precum că i-a fost îngădit accesul liber la justiție și încălcat dreptul la un proces echitabil prin declararea inadmisibilă a acțiunii, nu poate fi reținut dat fiind faptul că instanța de judecată a acționat în conformitate cu prevederile legale, verificând în corespundere cu art. 207 alin. (1) din Codul administrativ, din oficiu, dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea acțiunii.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că examinarea admisibilității după criteriul instituit de art. 207 din Codul administrativ, constituie o garanție a aplicării principiului prevăzut de articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului, iar potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, stabilirea unor condiții de admisibilitate pentru introducerea acțiunilor în justiție nu constituie o încălcare a accesului liber la justiție (Gheorghită vs Republica Moldova, 2 iulie 2019, § 27).

Cât privesc argumentele recursului precum că instanța de fond neîntemeiat a declinat competența cauzei nominalizate în favoarea Curții de Apel Chișinău, totodată nu este justificată nici reținerea cauzei în ordinea contenciosului administrativ, deoarece reclamatul nu a contestat acțiunile sau hotărârile unei autorități publice, ci a solicitat constatarea unor fapte cu valoare juridică, acestea sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse, or, din analiza materialelor cauzei și, în special a cererii de chemare în judecată rezultă că reclamantul Igor Dodon, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov, înaintând prezenta acțiune în materie electorală a solicitat instanței de judecată prin prisma art. 71–73 Cod electoral constatarea faptului implicării în campania electorală pentru alegerile prezidențiale din 01 noiembrie 2020 și 15 noiembrie 2020 a persoanelor străine, și anume a Președintelui României – Klaus Iohannis, Prim-ministrului României – Ludovic Orban, Președinta formațiunii „Uniunea Creștin Democrată din Germania” – Annegret Kramp-Harrenbauer.

Prin urmare, având în vedere obiectul prezentei cauze, precum și temeiurile de fapt și de drept invocate de reclamant în acțiune, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că competența

materială sub aspect procesual, aparține completelor specializate în materie de contencios administrativ și nu de materie civilă.

Aceasta deoarece litigiul în speță este reglementat de norme juridice electorale, reglementate de Codul electoral, iar toate litigiile cu caracter electoral urmează a fi examinate în ordinea contenciosului administrativ, întrucât cerințele înaintate în instanța de judecată întru apărarea drepturilor electorale sunt cerințe care rezultă din raporturi administrative și, ținând cont de specificul lor, necesită a fi examinate și soluționate în termene foarte restrânse.

Totodată, este de menționat că cerințele din prezenta acțiune se referă la acțiuni care s-au desfășurat în cadrul alegerilor prezidențiale și sunt reglementate de prevederile Codului electoral.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul reține prevederile art. 71 alin. (1) Cod electoral, conform cărora alegătorii și concurenții electorali pot contesta acțiunile/inacțiunile și hotărârile consiliilor și birourilor electorale și acțiunile/inacțiunile concurenților electorali. Depunerea cererii în instanța de judecată trebuie precedată de contestarea prealabilă în organul electoral ierarhic superior organului al cărui act se contestă, cu excepția contestațiilor privind acțiunile/inacțiunile concurenților electorali, depuse direct în instanța de judecată, și a contestațiilor ce se referă la exercitarea dreptului la vot sau la administrarea alegerilor depuse la biroul electoral în ziua alegerilor.

Iar în temeiul art. 72 alin. (1) și (3) Cod electoral, acțiunile/inacțiunile și hotărârile organelor electorale pot fi contestate la organul electoral ierarhic superior, iar acțiunile/inacțiunile concurenților electorali – direct în instanța de judecată, în termen de 3 zile calendaristice de la data săvârșirii acțiunii/identificării inacțiunii sau adoptării hotărârii. Termenul de depunere se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea. Contestațiile privind acțiunile și hotărârile Comisiei Electorale Centrale și ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului se depun, fără respectarea procedurii prealabile, la Curtea de Apel Chișinău în termen de 3 zile calendaristice de la data săvârșirii acțiunii sau adoptării hotărârii.

Din aceste considerente, Judecătoria Chișinău, sediul Centru corect prin încheierea din 17 noiembrie 2020, și-a declinat competența de la examinarea prezentei cauze în favoarea Curții de Apel Chișinău.

Referitor la argumentul recursului precum că Curtea de Apel Chișinău greșit a reținut prin încheiere cauza sus-indicată spre examinare, acestea sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse, deoarece la materialele cauzei nu există un asemenea act procedural, întrucât în speță acțiunea nu a trecut testul de admisibilitate, fiind declarată inadmisibilă.

Cât privește solicitarea invocată în recurs cu privire la soluționarea conflictului de competență jurisdicțională cu remiterea cauzei în Judecătoria Chișinău, sediul Centru pentru a fi examinată în fond, Colegiul reține că pornind de la faptul că un prim aspect al procesului echitabil este îmfăptuirea justiției de către un tribunal investit de lege, adică în primul rând având competență clar stabilită de legea națională, anume instanța de judecată în fața căreia a apărut conflictul de competență suspendă din oficiu procesul și prezintă dosarul instanței competente să soluționeze conflictul de competență, condiții însă care nu se atestă la caz.

Luând în considerație cele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție concluzionează că argumentele invocate în recurs sunt neîntemeiate, fapt pentru care recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierilor contestate.

În conformitate cu art. 230, 243 alin. (1) lit. b), alin. (2) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul depus de Igor Dodon, reprezentat de avocatul Nicolae Fomov.

Se mențin încheierea din 17 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și încheierea din 20 noiembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Igor Dodon privind constatarea faptului implicării în campania electorală pentru alegerile prezidențiale din 01 noiembrie 2020 și 15 noiembrie 2020.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Maria Ghervas

Victor Burduh